03/02/2019

Μητρ.Καστορίας: “Ποιο είναι το μέσο το οποίο μπορεί να γλυκάνει τη ψυχή του ανθρώπου”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Καστορίας

Λόγος Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καστορίας κ.Σεραφείμ επί την εορτή της Υπαπαντής του Χριστού.

Μας γεμίζει με ιερή συγκίνηση η δεσποτική και συγχρόνως θεομητορική εορτή της Υπαπαντής του Κυρίου στις 2 του μηνός Φεβρουαρίου. Συγκίνηση και ιερά συναισθήματα, καθώς το ιερό κείμενο της Καινής Διαθήκης και τα άφθαστα σε κάλλος ιερά υμνογραφήματα, αλλά και η θεολόγος γλώσσα των Αγίων Πατέρων της Εκκλησίας μας, ζωντανεύουν και πάλι τη σκηνή αυτού του γεγονότος και της υποδοχής που έγινε στο τεσσαρακονθήμερο Βρέφος στον Ναό του Σολομώντος.

«Δεν βλέπετε αυτό το παιδί που θηλάζει; αυτό που αναπαύεται στη μητρική αγκαλιά; αυτό το βρέφος που δεν βημάτισε ακόμη στη γη; Τούτο το μικρό παιδί είναι ο Δημιουργός του σύμπαντος, είναι ο θεμελιωτής των αιώνων. Αυτό το παιδί άπλωσε την ξηρά και περιχαράκωσε τη θάλασσα. Αυτό το παιδί δημιουργεί τους ανέμους και ανοίγει τους καταρράκτες του ουρανού. ... Αυτό το παιδί είναι ταυτόχρονα και βρέφος και συνάναρχος με τον Πατέρα. Τό ίδιο παιδί και παρουσιάζεται στον χρόνο και είναι αγενεαλόγητο. Το ίδιο παιδί και ψελλίζει και χαρίζει σοφία και λόγια χάριτος. Ως άνθρωπος γεννάται εκ Παρθένου, ως Θεός

είναι ακατάληπτη η ύπαρξή Του. … Φαίνεται ως άνθρωπος, νοείται ως Θεός»1.

Και θα συμπληρώσει γεμάτος θαυμασμό ο Άγιος Κύριλλος Πατριάρχης Αλεξανδρείας: «Ω μεγάλης και θαυμαστής οικονομίας! Ω βάθος πλούτου και σοφίας και γνώσεως Θεού! Αυτός που βρίσκεται στους κόλπους του Πατρός, ο συναΐδιος και σύνεδρος, Αυτός διά του Οποίου κατευθύνονται τα πάντα, Αυτός που Τον λατρεύουν και Τον δοξάζουν μαζί με τον Πατέρα Του οι πάντες, έρχεται και προσφέρει ως ανθρώπινο βρέφος την ορισμένη θυσία στον ναό του Θεού»2.

Αυτό το βρέφος, «το βραχύ τε και υπομάσθιον»3, δέχεται στην ευλαβική αγκαλιά του ο Δίκαιος Συμεών και αφού ευλόγησε τον Θεό, είπε: «Νυν απολύεις τον δούλόν σου, Δέσποτα, κατά το ρήμά σου εν ειρήνη, ότι είδον οι οφθαλμοί μου το σωτήριόν σου, ο ητοίμασας κατά πρόσωπον πάντων των λαών. φως εις αποκάλυψιν εθνών και δόξαν λαού σου Ισραήλ»4.

Ας δούμε, λοιπόν, έχοντας ως οδηγό τον Αλεξανδρινό Θεολόγο, γιατί ο Δίκαιος Συμεών Τον ονομάζει «φως εις αποκάλυψιν εθνών».

Και πρώτον. Δεν υπάρχει τίποτε άλλο στη δημιουργία που να παρουσιάζει τόσο έντονα τη δόξα του Δημιουργού Θεού όσο το φως. Ο Ίδιος ονομάζει τον Εαυτό Του φως: «Εγώ ειμι το φως του κόσμου· ο ακολουθών εμοί ου μη περιπατήση εν τη σκοτία, αλλ΄ έξει το φως της ζωής»5. Φως ονομάζει ακόμη τους μαθητές Του: «Υμείς εστε το φως του κόσμου»6.

Στο γεγονός της Μεταμορφώσεώς Του αποκαλύπτει, στα έκπληκτα μάτια των μαθητών, μία μικρή εικόνα του θεϊκού Του μεγαλείου υπό τη μορφή του φωτός, δίνοντάς τους αμυδρά («καθώς ηδύναντο»7) να δουν κατά το απειροελάχιστο τη δόξα Του.

Και ενώ το φως της δημιουργίας είναι κτιστό, έχει ημερομηνία ενάρξεως και ημερομηνία λήξεως, το φώς της Θεότητος είναι άκτιστο, αιώνιο και αναλλοίωτο. Δεν είναι η ουσία του Θεού, αφού κανείς δεν μπορεί αυτή να την προσεγγίζει, αλλά η άκτιστη ενέργεια με την οποία συγκαταβαίνει ο Θεός στο ανθρώπινο γένος, προκειμένου να δεχθούν «οι καθήμενοι εν σκότει, … εν χώρα και σκιά θανάτου»8, το φως, την αληθινή θεογνωσία.

Έτσι και η Ορθόδοξη Εκκλησία μας είναι η Εκκλησία του φωτός, τα ευλογημένα παιδιά της είναι τα φωτόμορφα τέκνα της, αλλά και οι γιορτές της από αυτήν την ημέρα των Χριστουγέννων μέχρι και αυτή την λαμπροφόρο ημέρα της Αναστάσεως, της Αναλήψεως και της Πεντηκοστής, κινούνται μέσα στην κατάσταση του φωτός.

Φως στα Χριστούγεννα, φως στα Θεοφάνεια, φως στη Μεταμόρφωση, φως στην Ανάσταση, φως στην Πεντηκοστή, φως σε κάθε γιορτή, φως στην αιώνια Βασιλεία των Ουρανών.

«Κάθε στιγμή», θα γράψει ο Γέροντας Αιμιλιανός ο Σιμωνοπετρίτης, «κάθε μέρα, κάθε λειτουργική περίοδο, μας τον παρουσιάζουν τον ίδιο τον Χριστό, ή μέσα από τους Αγίους Του, πάντοτε ίδιον και πάντοτε διαφορετικόν. Στον Εσπερινό, όταν κατεβαίνει ο ήλιος στον ορίζοντα, ανάβουμε το τεχνικό φως (λυχνικόν, δηλαδή φως από τη λυχνία) και αινούμε το άκτιστο φως που φωτίζει τη νύκτα μας: «Φως ιλαρόν αγίας δόξης, αθανάτου Πατρός, ουρανίου, αγίου, μάκαρος, Ιησού Χριστέ, ελθόντες επί την ηλίου δύσιν, ιδόντες φως εσπερινόν, υμνούμεν Πατέρα, Υιόν και Άγιον Πνεύμα, Θεόν...».
Την νύκτα εγερθέντες προ του όρθρου, όπως οι άγιες Μυροφόρες για να βρουν το φως του Αναστάντος Χριστού, λέγουμε το Μεσονυκτικόν. ... Μετά τον κατανυκτικόν εξάψαλμον, που διαβάζεται στο σκοτάδι, ανάβουμε το πρώτο κερί του Ναού ψάλλοντας «Εκ νυκτός ορθρίζει το πνεύμα μου προς σε ο Θεός, διότι φως τα προστάγματά σου επί της γης». ... Κατόπιν προσκαλούμε όλην την κτίση να αινεί τον Θεόν και αρχίζουμε δυνατά την Μεγάλη Δοξολογία με το: «Δόξα σοι τω δείξαντι το φως...».

Στο τέλος της πρώτης Ώρας λέγομε την ευχή: «Χριστέ το φως το αληθινόν, το φωτίζον και αγιάζον πάντα άνθρωπον ερχόμενον εις τον κόσμον, σημειωθήτω εφ΄ ημάς το φως του προσώπου σου, ίνα εν αυτώ οψόμεθα φως απρόσιτον και κατεύθυνον τα διαβήματα ημών προς εργασίαν των εντολών σου...».

Και τέλος όταν μεταλαμβάνωμε τον Ουράνιον Άρτον και γινόμαστε θέσει «φως εκ φωτός» και μετά του Χριστού «φως του τρισηλίου που φωτίζει όλον τον κόσμον», τότε ψάλλουμε τον θριαμβευτικό ύμνο «Είδομεν το φως το αληθινόν, ελάβομεν πνεύμα επουράνιον...»9.

Δεύτερον. «Φως εις αποκάλυψιν εθνών και δόξαν λαού σου Ισραήλ». Αυτό το φως, που είναι ο Χριστός, και το οποίο φανερώθηκε επ΄ εσχάτων των αιώνων, θα γράψει ο Άγιος Κύριλλος Πατριάρχης Αλεξανδρείας, «γέγονε φως τοις εν σκότω, και πεπλανημένοις, και υπο χείρα πεσούσι διαβολικήν»10. Σ΄ αυτήν τη διακονία του φωτός αναφέρεται ο ιερός ψαλμωδός : «Κύριε, εν τω φωτί του προσώπου σου πορεύσονται, και εν τω ονόματί σου αγαλλιάσονται όλην την ημέραν»11.

Σ΄ αυτό το φως «εις αποκάλυψιν εθνών» και «δόξαν λαού σου Ισραήλ» αναφέρθηκαν οι Προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης, οι Απόστολοι και οι Άγιοι της Καινής Διαθήκης. Σ΄ αυτό το φως αναφέρεται και διδάσκει με όλα τα μέσα που

διαθέτει η Εκκλησία μας καθημερινά, καλώντας τα παιδιά της να ενδυθούν αυτό το φως, που είναι ο ίδιος ο Χριστός.

Αυτή η γιορτή γεμάτη από φως, όπως και όλες οι γιορτές της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας, θέτει σε όλους μας σήμερα αμείλικτα ερωτήματα: Γιατί επικρατεί αυτό το σκότος σήμερα; Γιατί και σήμερα επαναλαμβάνεται εναγωνίως το αίτημα του ανθρώπου «φως, περισσότερο φως»; Ποιό είναι το μέσον εκείνο, το οποίο μπορεί γλυκάνει και να χαροποιήσει την ψυχή του ανθρώπου που προσμένει τη λύτρωση από το φοβερό φάσμα του σκοτεινού θανάτου; Ποιος μπορεί να γλυτώσει τις ανθρώπινες ψυχές, όταν δεν παραδέχονται αυτό το φως που λυτρώνει, που ειρηνεύει και που δίνει αξία στην ανθρώπινη ύπαρξη;

Και η απάντηση στα πολλά ερωτήματα είναι ότι:
Μόνον ο Χριστός είναι το φως το αληθινόν.
Μόνον δι’ Αυτού μπορούμε να ειρηνεύσουμε.
Μόνον με την ένωση μαζί Του μπορούμε να καταργήσουμε τον θάνατο και να βασιλεύσουμε αιώνια στη χώρα του φωτός, που είναι η Βασιλεία των Ουρανών.

Στο χέρι μας, λοιπόν, είναι να δεχθούμε αυτό το φως με ειλικρίνεια και τιμιότητα, κυρίως με πίστη, προσμένοντας και εμείς να δούμε τοις ψυχικοίς οφθαλμοίς τον Χριστόν Κυρίου και να γίνουμε σαν τον Δίκαιο Συμεών όλοι φως, «ως θείου φωτός γεννήματα»12.

1. Άγιος Αμφιλόχιος Επίσκοπος Ικονίου, Λόγος Β΄, Εις την Υπαπαντήν του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, και εις την Θεοτόκον, και εις την Άνναν, και εις τον Συμεώνα, κεφ. ΣΤ, PG 39,52-53
2. Άγιος Κύριλλος Πατριάρχης Αλεξανδρείας, Ομιλία ΙΒ΄, Εις την υπαντήν του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, PG 77,1044C
3. Αυτόθι 1045CD
4. Λουκ. 2,29-32
5. Ιω. 8,13
6. Ματθ. 5,14
7. Απολυτίκιον εορτής Μεταμορφώσεως του Σωτήρος
8. Ματθ,4,16
9. Αρχιμανδρίτης Αιμιλιανός, Η βίωσις της Μεταμορφώσεως στην ζωή του αγιορείτου μοναχού, Μεταμόρφωση, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 1984, σελ. 134-139
10. Άγιος Κύριλλος Πατριάρχης Αλεξανδρείας, ο.π., 1045D
11. Ψαλμ. 88,15
12. Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς, Εις την σεπτήν Μεταμόρφωσιν του Κυρίου και Θεού και Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού, κεφ. 11, ΕΠΕ 10,370